

СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИВАНЕ НА УСЛУГИ ЗА ДЕЦА И СЕМЕЙСТВА В ОБЩИНА ЯМБОЛ

Настоящата стратегия е разработена въз основа на целите и принципите на Закона за закрила на детето, Конвенцията на ООН за правата на детето и Правителствената стратегия за детето 2004-2006г.

Целта ѝ е създаване на устойчиви механизми за повишаване качеството на живот на децата в семейна среда и осигуряване защитата на техните права и интереси, като синхронизира действията на държавната, местната власт и неправителствените организации за подобряване на благосъстоянието на децата и техните семейства в гр. Ямбол

Населението на Община Ямбол наброява 82649, като броя на детското население е 17587. Характерна е тенденцията на намаляване на населението в общината. Хората са с ограничени материални възможности, които в условията на прехода прерастват в масово обедняване. Икономиката е в процес на реструктуриране. Много от предприятията са затворени. Наблюдава се продължително запазване на високата безработица. Към месец ноември 2003 г. в Дирекция "Бюро по труда" – гр. Ямбол са регистрирани 6165 лица. Равнището на безработица е 14,4%. Наличието на голям брой ромско население с ниско образование допълнително утежнява социалната обстановка.

На територията на Община Ямбол функционират 33 училища, 13 детски градини и две седмични ясли. 13 978 деца посещават училище.

Към настоящият момент се очертават следните рискови групи деца, нуждаещи се от социални услуги и закрила.

1. Деца живеещи в семейства в неравностойно социално положение

Деца от социално слаби семейства:

- деца на самотни родители - 955
- деца от многодетни семейства - 1724
- деца на родители с увреждания - 122

Високата безработица, острият жилищен проблем представляват заплаха за семейството. Тези фактори водят до стрес, социална изолация, домашно насилие и занемаряване на децата. Болни, самотни и безработни родители преодоляват по трудно кризата. Най-често потърпевши са децата. Те нямат възможност да посещават детска градина, при ромските деца липсва мотивация да посещават училище. Много често финансовите затруднения на родителите водят до изоставяне и настаняване в институции за децата.

Особено характерно е много ранното майчинство сред ромското население. Рискът от изоставяне на тези деца е много голям, което обуславя необходимостта от сексуална просвета и семейно планиране при ромите.

2. Деца с увреждания

По данни на Регионалният център по здравеопазване през 2003 г. са освидетелствани и преосвидетелствани 130 деца. Най-голям е процента на децата със заболявания на централната нервна система. Обществото ни е в дълг към децата с увреждания. Липсва изградена мрежа за родителите. Детските градини и училищата не са в състояние да поемат децата със специални образователни потребности, тъй като архитектурната среда е недостъпна, липсва подготвен медицински и педагогически персонал, няма индивидуални програми за обучение.

На територията на Община Ямбол функционира Дневен център за социализация на деца болни от ДЦП, който обслужва 15 деца. Центърът работи с тях като извършва логопедични, педагогически и психологически услуги за деца. Всяко дете се обучава по индивидуална програма.

Деца със зрителни проблеми посещават Дневен център за рехабилитация на зрително затруднени лица. Центърът е специализирано рехабилитационно заведение от учебен тип за рехабилитация и социализация на зрително затруднени лица.

3. Деца с отклоняващо се поведение

По данни на Районно полицейско управление – Ямбол децата с девиантно поведение регистрирани в ДПС са 189.

Основните фактори за противообществените прояви и престъпленията на малолетни и непълнолетни правонарушители са :

- проблеми в семейството – емоционалната атмосфера в дома, семейните конфликти, слабият контрол на родителите, отрицателното влияние на най – близкото социално обкръжение и липсата на перспективи повишават риска от криминални прояви сред малолетните и непълнолетните. Това поставя сериозно проблема за работа с родителите и необходимостта от предприемане на мерки срещу родителска небрежност;
- необхващане и отпадане от училище на подлежащите на задължително образование малолетните и непълнолетни;
- деформации в ценностната система и негативно отношение към правните и обществени норми.

Създадена е ОБКБППМНП, работят и училищни комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни, които имат за цел първично установяване на девиантно поведение и начална профилактика.

Липсват услуги за консултиране и подкрепа на деца с отклоняващо се поведение и противообществени прояви. Необходимо е да се разшири работата с медиите с цел превенция.

3.Деца на улицата и деца претърпели насилие

Не се води точна статистика за броя на безпризорните деца. Поради слаб родителски контрол или по социални причини деца попадат на улицата, където стават жертва на насилие, проституират, просят и извършват противообществени прояви. Често самите родители използват децата си за просия, която е източник на доходи за цялото семейство.

В други случаи децата попадат на улицата за да избягат от насилието и мизерията в семейната среда.

Деца жертва на престъпления са 52, като 14 от тях са малолетни и 38 непълнолетни. Практиката показва, че тези престъпления обикновено са премълчавани, като влияние оказват страхът, срамът, недоверието в институциите, липсата на опит и на други фактори.

Липсва механизъм на подкрепа, няма алтернатива на настаняване като мярка за закрила, освен институционализирането.

РПУ работи по редица програми с цел превенция на престъпността. Инспекторите към ДПС издирват и картотекират деца,преживели насилие и им осигуряват полицейска закрила и помощ.. За осъществяване на полицейска закрила има изискващата се по закон специализирана стая . ОЗД към Д"СП" – Ямбол също подкрепя тези деца.

5. Деца настанени в специализирани институции

На територията на Община Ямбол функционират Дом за медико-социални грижи за деца и Дом за отглеждане и възпитание на деца лишени от родителски грижи.

ДМСГД е с капацитет за отглеждане на 220 деца до 3 год. възраст. Към настоящият момент в него са настанени 68 деца, на възраст до 3 години.

Материалната база на дома е много добра.

Има обособено "Пространство за детето и семейството", като самостоятелна структурна единица. То е предназначено за осъществяване на срещи между децата настанени в дома с техните биологични родители и кандидат – осиновители.

Ръководството на дома цели повишаване на качеството на предлаганите грижи и предлагането на алтернативни услуги, които ще подпомагат социалната интервенция на деинституционализираните деца. За персонала се организират обучителни програми с цел повишаване на квалификацията, обогатяване на знанията, уменията и нагласите водещи до желаните промени за работа в екип. Реализираните проекти могат да послужат като добри практики и в тази сфера:

- Програми "Внучета и баби" и "Надеждите на Хана", които от една страна компенсират дефицита на персонала, а от друга страна са дали възможност на децата да развият привилегирована връзка с възрастен и да разкрият индивидуалните си особености.

- Фондация "Света Петка" финансира проект съвместно с НЦХМЕХ за психомоторно стимулиране и психомоторно възпитание на децата отглеждани в ДМСГД.

- Фондация "Развитие на детето и семейството" реализира обучителен проект "Да растеж без родители". Специалистите от Дома съвместно с френски и български преподаватели ежесечно са дискутирали по случаи на деца с проблеми в развитието.

В ДОВДЛРГ"Ю. Гагарин" са настанени 74 деца на възраст от 7 –18 г. Децата, които са запазили връзка със семействата си са 36. В дома се задоволяват основните физиологични потребности от подслон, храна, здравна помощ, но потребности като идентифициране на личността, самостоятелност, емоционална близост с възрастен не е гарантирано.

Реализирани са редица проекти от Центъра за образователни програми и социални инициативи, в резултат на което децата са придобили основни познания за правата на децата и усвояване на умения за асертивно и отговорно поведение, трудови и професионални умения.

На територията на Община Ямбол е създаден и функционира Общински детски комплекс, в който са обхванали деца от 5 до 18 год. възраст. Разкрити са 5 школи и 14 клуба по интереси.

Обучението се води от висококвалифицирани специалисти и ангажира свободното време на децата.

Модел за добра практика е дейността на Центъра за образователни програми и социални инициативи – Ямбол. Това е неправителствена организация, която с дейността си обединява различни институции и организации и помага за решаване на важни проблеми на съвременното общество. ЦОПСИ изпълнява комплексна програма за преодоляване на социалната изолация на деца лишени от родителски грижи.

Приоритети

След анализа на обстановката в Община Ямбол, в момента се очертават следните приоритети за развиване на социални услуги за деца:

1. Предпазване от институционализиране на децата в риск от изоставяне.

Развитието на услуги за семействата в неравностойно социално положение ще доведе до намаляване на броя на децата настанени в институции за отглеждане и възпитание.

2. Грижа за децата с увреждания и тяхната реинтеграция

Създаването и развиването на услуги за деца с увреждания ще подобри социалната им интеграция, даде възможност на родителите да работят, което ще доведе до повишаване на доходите в семейството.

3. Деинституционализация

В Община Ямбол броят на настанените деца в институциите е голям. необходимо е да се развият съвременни услуги за деца – реинтеграция и приемничество.

4. Подобряване качеството на институционалните грижи

Поставено е началото и в двете специализирани институции на територията на Община Ямбол за подобряване условията на живот на децата, които нямат друга алтернатива, освен да бъдат отглеждани в специализирана институция до навършване на пълнолетие.

Общинската стратегия за закрила на детето е в съответствие с националната стратегия за закрила на детето и се основава на следните принципи:

1. Осигуряване на висшите интереси на детето;
2. Отглеждане на детето в семейна среда;
3. Зачитане и уважаване личността на детето.

Стратегически цели

1. Осигуряване на условия за опазване правата на всички деца в Община Ямбол с оглед повишаване на благосъстоянието им.
2. Предприемане на незабавни мерки за закрила на децата на улицата.
3. Осъществяване на реална закрила, равен достъп и възможности за развитие на децата с увреждания заедно с техните връстници.

Основни задачи

1. Намаляване броя на децата, отглеждани в специализирани институции и подобряване на условията на живот в тях.
2. Повишаване мерките за закрила за защита от насилие, злоупотреба и други форми на експлоатация.
3. Гарантиране на равен достъп на децата до качествено образование и подготовка.
4. Създаване на програми за интеграция на младите хора, напускащи системата на грижи и подготовката им за самостоятелен живот.
5. Създаване на по-добри условия за децата на улицата за упражняване на правата им.
6. Развиване на условия за деца на улицата и намаляване на социалната им изолация.
7. Предоставяне на услуги, насочени към помощ и подкрепа за деца с отклоняващо се поведение, както и за малтретирани деца.

8. Изграждане на мрежа за социална подкрепа на родителите на децата с увреждания.

9. Разработване на програми за интегрирано обучение на деца с увреждания.

10. Премахване на архитектурните бариери за деца с увреждания.

11. Развиване на алтернативни услуги като приемна грижа.

Дейности за изпълнение на задачите

1. Осигуряване на обществена подкрепа за социална интеграция на деца лишени от родителски грижи в Община Ямбол.

2. Изграждане на Център за трудова реализация на младежи от социални институции.

3. Разкриване на Дом за временно настаняване на бездомни младежи, излизаци от социални заведения.

4. Изграждане на център за социална превенция, в който да се предлагат услуги за следните целеви грижи:

- семейства в неравностойно социално положение;
- младежи с противообществени прояви;
- насърчаване на малцинствените общности;
- обучение на кандидат – осиновители;
- обучение на приемни семейства.

5. Откриване на Дневен център за деца с нервни заболявания към ДМСГД.

6. Засилване контрола на Инспектората по образование на превантивните мерки, прилагани спрямо учениците застрашени от отпадане.

7. Създаване на партньорски отношения между социалните работници от О “ЗД” , ДМСГД и родилните домове с цел популяризиране на алтернативни грижи за деца със специални нужди, предоставяни от Дневен център към ДМСГД и Дневен център за социализация “Каритас”.

8. Напускането на институциите да се осъществява само по реда на Закона за закрила на детето, с оглед проследяване на реинтеграцията.

9. Развиване на алтернативни услуги като приемна грижа.

Очаквани Резултати

- Намаляване броя на децата постъпващи в институции – до 30 на сто.
- Намаляване на децата, отглеждани в специализирани институции.
- Въведени нови алтернативни услуги за децата и семействата в общината.
- Развиване на социални услуги за подкрепа на семействата при отглеждане на децата.
- Децата, които напускат институциите ще бъдат обучени, подготвени и подкрепени за самостоятелен живот.
- Намаляване броя на децата изоставени за отглеждане в ДМСГД – 30 на сто.
- Ограничаване броя на децата отпаднали от училище.
- Повишаване благосъстоянието на децата с увреждания и техните семейства.